

Gemeente van Onze Heer Jezus Christus, beste mensen,
Vandaag is een 'groene kerkdienst'. Dat is net als iedere andere kerkdienst, een dienst, waar we God willen eren, waar we Jezus willen naleven en waar we ons willen laten inspireren door Gods heilige Geest. Binnen dat kader, krijgen in een groene dienst Gods schepping en al Gods schepselen extra aandacht.

Zoals op Israëlzondag, vorige week, Gods volk Israël extra aandacht krijgt. Los van de keuzes, die de staat Israël maakt. Zoals op zondag Werelddiaconaat, ook vorige week, de wereldwijde hulp aan kwetsbaren extra aandacht krijgt.

Vandaag dus de jaarlijkse 'groene kerkdienst' van de Bergkerk. Vers 1 van psalm 24 formuleert het glashelder: 'Van de Heer is de aarde en alles wat daar leeft'. Vroeger hingen belangrijke Bijbelteksten aan de muur. Vaak in mooi bewerkt hout, bijvoorbeeld een trouwtekst. Mevrouw Bal-Spaans, die eind vorig jaar overleed, had twee van deze houten panelen, waarvan één op de slaapkamer hing.

'Van de Heer is de aarde en alles wat daar leeft'.

Wat zou het goed en groen zijn, als iedere christen, als iedere jood, dit psalmvers als grondslag neemt van haar of zijn handelen. De mens heeft nergens recht op. Alles is van God. De mens moet God, de Schepper, eren en dus Gods schepping eren. Door voor Gods schepping te zorgen. Dat is wezenlijk wat anders dan over Gods schepping heersen. En ook heel wat anders dan God los zien van zijn schepping.

Voor Gods schepping zorgen, betekent ieder schepsel tot ontwikkeling laten komen naar de eigen eigenheid. Naar hoe God het geschapen heeft. Gods schepping is een goddelijk systeem, waar ieder schepsel van andere schepselen afhankelijk is. Een goddelijk systeem van opbouw en afbouw. Van groeien en snoeien. Van vruchtbaar maken en vrucht dragen. Van eten en gegeten worden. Er is een tijd voor alle dingen, zoals Prediker schreef.

En alle tijd en eeuwigheid is voor God, de Schepper, die wij willen eren.

God heeft ons het vertrouwen gegeven om voor de aarde en alle schepselen te zorgen. God ons daarvoor richtlijnen gegeven in zijn Woord, in de Bijbel. Bijvoorbeeld de wekelijkse rustdag.

Deze rustdag staat in het scheppingsverhaal en komt terug in de tien geboden.

In Genesis 1 zegt God, dat Hij de mens alle zaaddragende planten en alle vruchtbomen op de aarde tot voedsel geeft. Dit kan gelezen worden als dat God wil dat wij plantaardig, *vegan*, eten. Genesis 9 lijkt daarmee in tegenspraak, als God tegen Noach zegt: 'Alles wat leeft en beweegt zal jullie tot voedsel dienen; dit alles geef Ik je, zoals Ik je ook de planten heb gegeven.'

De overeenkomst is dat het God is, die ons voedsel geeft.

Door zorgvuldig en respectvol met het door God gegeven voedsel om te gaan, eren we God.

God vraagt ons om voor onze medeschepselen te zorgen en hen een waardig leven te geven.

Een kip moet als kip kunnen leven met alles wat een kip nodig heeft. Bijvoorbeeld eigen voedsel kunnen verzamelen, genoeg loopruimte hebben en een goede plaats hebben om te rusten.

Recht doen aan het leven van een kip, betekent geen snavels knippen of vleugels amputeren.

En ook vleeskippen de tijd geven om natuurlijk te groeien in plaats van water te gebruiken om snel kilo's kippenvlees te maken, de zogenaamde plofkip. En niet bijvoorbeeld preventief

antibiotica gebruiken. Ook in het transport en bij de slacht van kippen moet dierenwelzijn leidend zijn. Informatie op de verpakking en keurmerken helpen bij het maken van een verantwoorde

keuze. De prijs van een kipfilet geeft ook een indicatie hoe kipwaardig het leven van de kip was.

Dat is de theorie, maar bij mij – moet ik helaas bekennen – is de praktijk anders. Al heb ik het

geld voor een drie ster beter leven kipfilet. Al woon ik vlakbij een ruim winkelaanbod. Al ben ik

gemotiveerd vanuit Gods schepping en vanuit dierenwelzijn. 'Goed zorgen voor Gods schepping'

kan voelen als de goede voornemens met Nieuwjaar. Ik hoop dat deze 'groene kerkdienst' mij

helpt, dat mijn goede groene voornemens niet snel verdampen.

‘Van de Heer is de aarde en alles wat daar leeft’.

Ook de mens is dus van de Heer, net als de dieren en de planten. Als we God willen eren, dan moeten we dus alles wat leeft op aarde eren.

Hoe complex dat is, zien we bijvoorbeeld aan de discussie over het leven van de wolf in Nederland. Hoe eren we bijvoorbeeld een schijnbaar onbelangrijk schepsel als de pissebed, die zorgt voor een goede bodemkwaliteit? Als ik op Google ‘pissebed’ intyp, krijg ik vooral verwijzingen naar hoe pissebedden te bestrijden. Als het grasmaaien bezwaarlijk wordt, denken we dan bij de aanschaf van zo’n handig zelfrijdend grasmaaiertje na over de levensbedreigende gevolgen daarvan voor egels? Het is betrekkelijk eenvoudig om in Nederland te zeggen dat bijvoorbeeld Indonesië meer moet doen aan het beschermen van orang-oetangs. Of dat Brazilië haar regenwouden beter moet beschermen. Maar wat doe ik?

‘Van de Heer is de aarde en alles wat daar leeft’.

Het vers daarna geeft aan waarom de aarde en alles wat daarop leeft van de Heer is. ‘Hij heeft haar op de zeeën gegrondvest, op de stromen heeft Hij haar verankerd’. Daarna verschuift het perspectief van de psalmist van God naar de mens. Eerst een vraag: ‘Wie mag de berg van de Heer bestijgen, wie mag staan op zijn heilige plaats? De ‘berg van de Heer’ geldt hier als het middelpunt van de aarde, waar de bron van alle leven ontspringt. In Jesaja staat: ‘Vanaf de Sion - de ‘berg van de Heer’ - klinkt zijn onderricht.

Vanuit Jeruzalem spreekt de Heer’.

David, volgens het opschrift de schrijver van psalm 24, beantwoordt de vraag wie de berg van de Heer bestijgen en staan op zijn heilige plaats met: ‘Wie reine handen heeft en een zuiver hart’. Dus niet wie vaak in de synagoge of in de kerk komt. Dus niet wie veel offers voor God brengt, wie veel geld in de collecte doet of wie de Schift het beste kent. Maar wel wie goed doet.

‘Wie goed doet krijgt de zegen van de Heer en krijgt recht van God’, is de geloofsbelijdenis midden in deze psalm. In het midden van Hebreeuwse teksten staat vaak de kern. Daarna volgen tweemaal twee verzen, die beginnen met: ‘Hef, o poorten, uw hoofden omhoog’.

Geen opdracht aan een mens, of een dier of een plant, maar aan poorten, meervoud.

Poorten, die de toegang geven tot Jeruzalem, tot de tempel, tot de berg van God. Alles, wat is en wat leeft op aarde moet zijn hoofd omhoog richten, net als de poorten van Jeruzalem.

Ieder schepsel kan toegang geven tot God, daarom ook het meervoud ‘poorten’.

Alles en allen moeten zich op God richten, want God is de koning vol majesteit.

Op een totaal andere manier komt de gerichtheid op God, op Jezus, naar voren in de evangeliëlezing van vanmorgen. Jezus is op sabbat uitgenodigd voor een maaltijd in het huis van een vooraanstaande Farizeeër. ‘Jezus wordt scherp in het oog gehouden’, zo schrijft de evangelist. De gastheer nodigt Jezus niet uit om te proeven, maar om Jezus te beproeven.

Jezus voelt dat natuurlijk haarfijn aan. Daarom stelt Jezus de vraag aan Wetgeleerden en Farizeeërs of het toegestaan is een andere aanwezige met waterzucht op sabbat te genezen.

Als het antwoord uitblijft, geneest Jezus de man. Jezus stelt nog een vraag en ook daarop blijft het stil. De Wetgeleerden en Farizeeërs stellen hun eigen interpretatie van de Wet van God centraal en niet God zelf.

In deze groene kerkdienst lezen we het genezingsverhaal uit Lucas 14, vooral vanwege Jezus’ tweede vraag: ‘Als uw zoon of uw os in een put valt, dan haalt u hem er toch meteen uit, ook al is het sabbat?’ Daar plaatst Jezus namelijk een zoon en een os op één lijn: allebei waardevol.

Een zoon, een erfgenaam, een mens, heeft hier dezelfde waarde als een dier.

Ook na deze vraag blijven de Farizeeërs stil.

In de Bijbel staan vier verschillende genezingen op sabbat.

Drie keer bij de evangelist Lucas en één keer bij Matteüs. Drie keer geneest Jezus een man en één keer, bij Lucas, een vrouw. Eén keer genezing van waterzucht, de lezing van vanmorgen. Eén genezing van een verstijfde rechterhand, Lucas. Eén genezing van een misvormde hand, Matteüs. Bij de vrouw genezing van een duivelse geest.

Eén keer zwijgen Joodse leiders en één keer worden ze boos. Twee keer overleggen ze hoe Jezus uit de weg te ruimen. Eén keer lezen we, dat omstanders verheugd zijn over Jezus' genezing.

Van de vier genezingen is er één keer geen vergelijking tussen mens en dier. Eén keer zijn mens en dier gelijkwaardig en twee keer is er de suggestie, dat een mens meer waard is dan een dier. Bij Matteüs: 'Is een mens niet veel meer waard dan een schaap?' Bij Lucas: 'U maakt toch ook uw os of ezel op sabbat los van de voerbak om hem te laten drinken? Dan zeker deze vrouw.' Ik denk, dat Jezus deze woorden heeft gekozen om zijn boodschap goed over te brengen. Omdat deze woorden aansluiten bij de belevingswereld van zijn hoorders. Niet omdat een mens meer waard zou zijn dan een dier.

Door de drie genezingsverhalen op sabbat bij Lucas, weten we dat Jezus, dat God, zowel man, als vrouw geneest; en dat Jezus, dat God, zowel geneest van waterzucht, als van een misvormde hand, als van een geestesziekte. God heeft daadwerkelijk alle schepselen lief.

Jezus' boodschap is: 'Doe goed', ongeacht of dat op sabbat is of op een andere dag. Goed doen voor heel Gods schepping. Want Jezus leeft en onderwijst ook vanuit psalm 24 vers 1: 'Van de Heer is de aarde en alles wat daar leeft'. AMEN